

DAVACI : temsilen
Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (EĞİTİM-SEN)
VEKİLİ : Av. Mahmut Nedim Eldem
UETS [.....]
DAVALILAR : 1- Milli Eğitim Bakanlığı
UETS [.....] : Hukuk Müşaviri
VEKİLİ
2- Kaymakamlığı - Ç ANAKKALE

DAVANIN KONUSU : Çanakkale İli, İlçesi, İlkokulunda sınıf öğretmeni olarak görev yapan ve üyesi olduğu Eğitim Sen Sendikasının aldığı karar doğrultusunda, öğle tatillerinde, temel gereksinimlerini karşılayabilmesi için makul süre verilinceye kadar nöbet görevini yerine getirmeyen davacı tarafından, bu nedenle 15 saatlik ek ders ücretinin kesilmesine ilişkin işlemin yeniden değerlendirilmek suretiyle mağduriyetinin giderilmesi için yapılan 26/12/2018 tarihli başvuru üzerine tesis edilen Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün "Nöbet görevi" konulu, 08/01/2019 tarih ve E.526822 sayılı işlemi ile anılan işlemin dayanağı olduğundan bahisle Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün "Nöbet eylemi" konulu, 09/11/2018 tarih ve E.21408288 sayılı işleminin iptali ve yoksun kalınan parasal hakların yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI : Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasının 14/09/2018 tarih ve 54 sayılı Merkez Yürütme Kurulu Kararı'nın 4. maddesi ile, tam gün eğitim yapılan okullarda, öğle tatilinde temel gereksinimlerini karşılayabilmeleri için makul süre verilinceye kadar sendika üyesi öğretmenlerin, 2018-2019 eğitim öğretim yılında nöbet tutmamaları kararının alındığı; bu karara istinaden **sendika** üyesi öğretmenlerin, nöbet hizmetinde bir aksama olmaması için görev yaptıkları okul müdürlüklerine dilekçe vererek, öğle tatili içerisinde nöbet görevini yerine getirmedikleri, kendisinin de bu kapsamda öğlen tatillerinde nöbet tutmadığı; bunun üzerine görev yaptığı okul müdürlüğüne 2018 yılı Kasım ayından itibaren nöbet görevinden kaynaklı ek ders ücretinin ödenmediği, dayanak olarak da Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün 09/11/2018 tarihli yazısının gösterildiği; Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşme'de, örgün eğitim kurumlarında ifa edilen nöbet görevi nedeniyle haftada 3 saati geçmemek üzere ek ders ücreti ödeneceğinin düzenlenmesi ve sendika kararının uygulamasının öğle tatiliyle sınırlı olmasına rağmen, nöbet ücretlerinin tamamının ilgili okul

T.C.
DANIŞTAY
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2019/1358
Karar No : 2022/3179

müdürlüklerince kesildiği; öğle tatili süresinin toplam bir aylık nöbet görevi süresindeki oranı dikkate alındığında, 12 saatlik ücretin tamamının kesilmesinin Anayasa'da öngörülen ölçülülük ilkesine aykırılık teşkil ettiği, öte yandan, sendikaların aldığı karar doğrultusunda görevlerini yerine getirmeyen kamu görevlilerine yaptırım uygulanmasının, Anayasa ve uluslararası sözleşmeler ile güvence altına alınmış sendikal örgütlenme hakkını kullanılamaz hale getirdiği ileri sürülmektedir.

DAVALI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞININ SAVUNMASI : İlgili mevzuatta, sendika kurma ve serbestçe sendikal faaliyette bulunma hakkı düzenlenirken, bu hakkın demokratik toplum gerekleri, kamu düzeni, temel hak ve hürriyetlerin korunması gibi sebeplerle sınırlanabileceğinin belirtildiği; davacı sendikanın aldığı kararın, öğrencilerin can güvenliği ile okul güvenliğini etkilediği, kamu hizmetini aksattığı, kamu düzeni ve güvenliği ile öğrenci sağlığını tehlikeye düşürdüğü; bu kapsamda, nöbet tutmama eylemi sendikal bir faaliyet olmayıp, bizzat 657 sayılı Devlet Memurları Kanununca yasaklanan grev faaliyeti kapsamında bulunduğundan, mevzuatta getirilen korumanın bu durum için geçerli olmadığı; okul ve kurumlarda eğitim-öğretim hizmetlerinin amacına uygun bir şekilde yürütülebilmesi bakımından isteğe bakılmaksızın nöbet görevinin verildiği, nöbet görevinin, sadece, öğrencilerin okula ve sınıfa belirli bir düzen içerisinde girip çıkmalarının kontrol edilmesi olmadığı, bu görevin, öğretmenler için, öğrencilere ders dışı zamanlarda ve teneffüslerde fırsat eğitimi yapılmasına da imkan sağlayan, eğitim-öğretim hizmetinin devamı niteliğinde bir süreç olduğu; her hak ve özgürlüğün bir sınırı olduğu gibi, sendikal faaliyette bulunma hak ve özgürlüğünün de bir hukuki sınırının bulunduğu, konu ile ilgili mevzuatta, nöbetlerde uyulması gereken esasların öğretmenler kurulunda görüşüleceği ifadesine yer verildiği, bu düzenlemelerin, tam gün öğretim yapan okul öğretmenlerinin öğretimi de aksatmayacak şekilde nasıl nöbet tutulacağı konusunda karar almalarına imkan sağladığı; öte yandan, eğitim kurumlarında görevli öğretmen ve müdür yardımcılardan nöbet görevi yürütenlerin, bu görevleri sırasında temel insani ihtiyaçlarını karşılamak durumunda oldukları, bu nedenle nöbet görevine verilen aranın, bu görevin tam olarak yerine getirilmediği sonucunu doğurmayacağı kuşkusuz olduğundan, davacı tarafın iddiasının aksine temel haklardan mahrumiyet olmadığı, bilakis idarenin gerekli kolaylığı sağlamasının öngörüldüğü; ayrıca, nöbet görevinin bölünemeyeceği, bu görevin ifasında tıpkı ders okutma görevinde olduğu gibi ek ders ücreti ödeneceği, ek ders görevinin yarım veya çeyrek saat yapılan bir görev olmadığı, görevin tamamının yapılması halinde ücrete hak kazanılabileceği, dolayısıyla nöbet bir bütün olarak değerlendirildiğinde, davacıya kısmi de olsa bir ücret ödenmemesi işleminde hukuka aykırılık bulunmadığından, hukuki ve yasal dayanaktan yoksun davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

DAVALI YENİCE KAYMAKAMLIĞININ SAVUNMASI : Savunma verilmemiştir.

T.C.
DANIŞTAY
ONİKİNCİ DAİRE

Esas No : 2019/1358

Karar No : 2022/3179

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : Ubeydullah ÖZKAYA

DÜŞÜNCESİ : Davacının, üyesi olduğu sendikanın yetkili kurulunca alınan karara uyarak sendikal eyleme destek vermek amacıyla gerçekleşen öğle tatillerinde nöbet tutmama eylemine katılmasının, örgütlenme özgürlüğü kapsamında bulunduğu dikkate alınmadan, yasalara aykırı bir tutum olarak değerlendirilmesi neticesinde, nöbet görevinin fiilen yerine getirilmediğinden bahisle hiç nöbet ücreti tahakkuk ettirilmemesi yolunda tesis edilen dava konusu işlemlerin iptaline, yoksun kaldığı parasal haklarının yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI : Ali ALPAT

DÜŞÜNCESİ : Çanakkale İli, ... İlçesi, İlkokulunda sınıf öğretmeni olarak görev yapan davacı sendika üyesi tarafından, 15 saatlik ek ders ücretinin kesilmesine ilişkin işlemlerin yeniden değerlendirilmek suretiyle mağduriyetinin giderilmesi talebiyle 26/12/2018 tarihinde yapılan başvuru sonucunda tesis edilen Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün "Nöbet görevi" konulu, 08/01/2019 tarih ve E.526822 sayılı işlemi ile anılan işlemin dayanağı olduğu İleri sürülen Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün "Nöbet eylemi" konulu, 09/11/2018 tarih ve E.21408288 sayılı işleminin iptali ve yoksun kalınan parasal hakların yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

Davacının, üyesi olduğu sendikanın aldığı karar doğrultusunda, öğle tatilinde temel gereksinimlerini karşılayabilmeleri için makul bir süre verilinceye kadar nöbet tutmama eylemine katıldığı, bu karar uyarınca nöbet hizmetinde bir aksama olmaması için bağlı olduğu okul müdürlüğüne dilekçe verilerek, nöbet görevinin yerine getirilmediği, ancak idare tarafından, üyesi bulundukları sendikanın aldığı karar doğrultusunda, tam gün eğitim yapılan okullarda, nöbet görevini tam gün yerine getirmesi gerekirken, öğle arası zaman diliminde nöbet tutmama eylemine katılarak, nöbet görevini fiilen yerine getirmeyen öğretmenlerin bu eylemi, yasalara aykırı bir tutum olarak değerlendirilip, ilgili ders ücretinin tahakkuk ettirilmediği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacının, üyesi olduğu sendikanın yetkili kurulunca alınan karara uyarak, sendikal eyleme destek vermek amacıyla gerçekleşen nöbet tutmama eylemine katılmasının, örgütlenme özgürlüğü kapsamında bulunduğu dikkate alınmayarak, yasalara aykırı bir tutum olarak değerlendirilmek suretiyle, nöbet görevinin fiilen yerine getirilmemesinden bahsedilemeyeceğinden, davacının cezalandırılması niteliğinde ilgili ders ücretinin tahakkuk ettirilmemesi işlemlerinde hukuka uygunluk görülmemiştir.

Öte yandan, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün, "Nöbet görevi" konulu 26/12/2018 tarih ve E.25010345 sayılı yazısında, eğitim kurumlarında görevli öğretmen ve müdür yardımcılarının nöbet görevi yürütenlerin, bu görevleri sırasında temel insani ihtiyaçlarını karşılamak durumunda oldukları, dolayısıyla bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla nöbet görevine verilen araların bu görevin tam olarak yerine getirilmediği sonucunu

doğurmayacağı, bu çerçevede, nöbet görevinin, ilgili mevzuatında öngörüldüğü şekilde yerine getirilmesinin sağlanması, nöbet görevinin, bu görevi yerine getiren öğretmen ve müdür yardımcılarının, temel insani ihtiyaçlarının dikkate alınarak düzenlenmesi ve özellikle öğle arası dinlenme ve yemek ihtiyacı göz önünde bulundurularak, bu sürelerde nöbet görevinin, dönüşümlü olarak yapılmasına imkan tanınması, nöbet görevine verilen araların, nöbet görevinin fiilen ve tam olarak yerine getirilmemesi anlamına gelmeyeceğinden, nöbet görevi için öngörülen ek ders ücretinin tam olarak ödenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemlerin iptali, yoksun kalınan parasal haklarının yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesine hükmedilmesi gerektiği, düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onikinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY :

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikasının 14/09/2018 tarih ve 54 sayılı Merkez Yürütme Kurulu Kararı'nın 4. maddesi ile, tam gün eğitim yapılan okullarda sendika üyesi öğretmenlerin öğle tatillerinde temel gereksinimlerini karşılayabilmeleri için makul süre verilinceye kadar nöbet görevlerinin 2018 - 2019 eğitim öğretim yılı sonuna kadar tutulmaması yönünde karar alınmıştır.

Bu karar uyarınca, sendika üyesi öğretmenler, nöbet hizmetinde bir aksama olmaması için görev yaptıkları okul müdürlüklerine dilekçe vererek, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğle tatillerinde nöbet görevlerini yerine getirmemişlerdir.

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası üyesi olan davacı da, bu kapsamda 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğle tatillerinde nöbet tutmamıştır.

Bunun üzerine davacıya 2018 yılı Kasım ayından itibaren nöbet ücreti ödenmemiştir.

Davacı tarafından, sınıf öğretmeni olarak görev yaptığı İlkokulu Müdürlüğüne yapılan 26/12/2018 tarihli başvuruya, EĞİTİM-SEN Sendikası'nın aldığı karara istinaden gerçekleştirilen öğle tatilinde nöbet tutmama eylemi nedeniyle, 2018 yılı Kasım ayından itibaren nöbet görevinden kaynaklı ek ders ücretlerinin kesildiğinden bahisle, 15 saatlik ek ders ücretinin kesilmesine ilişkin işlemlerin tekrar değerlendirilerek, mağduriyetinin giderilmesi talep edilmiştir.

.... Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün, "Nöbet görevi" konulu, 08/01/2019 tarih ve E.526822 sayılı işleminde; dilekçe sahibi öğretmenlerin, nöbet görevi esnasında öğle arası temel ihtiyaçlarını karşılamak için üyesi oldukları sendikanın kararı gereği nöbet tutmadıkları ve kesilen ek ders ücretlerine itiraz ettiklerinin anlaşıldığı, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün, "Nöbet eylemi" konulu, 09/11/2018 tarih ve

E.21408288 sayılı yazısıyla, tam gün eğitim yapılan okullarda, öğretmenlerin, nöbet görevini tam gün yerine getirmesi gerekirken, öğle arası zaman diliminde nöbet tutmama eylemine katılarak, nöbet görevini fiilen yerine getirmemeleri şeklindeki eyleminin, yasalara aykırı bir tutum olup, nöbetle ilgili ders ücretinin tahakkuk ettirilmeyeceğinin; "Nöbet görevi" konulu, 26/12/2018 tarih ve E.25010345 sayılı yazısıyla ise, nöbet görevini yerine getiren öğretmen ve müdür yardımcılarının temel insani ihtiyaçlarının dikkate alınarak düzenlenmesi, özellikle öğle arası dinlenme ve yemek ihtiyacı göz önünde bulundurularak, bu sürelerde nöbet görevinin dönüşümlü olarak yapılmasına imkan tanınması, nöbet görevine verilen aralar, nöbet görevinin fiilen ve tam olarak yerine getirilmemesi anlamına gelmeyeceğinden, nöbet görevi için öngörülen ek ders ücretinin tam olarak ödenmesinin gerektiğinin belirtildiği, ilgili yazılar birlikte değerlendirildiğinde, nöbet görevini yerine getiren öğretmenlerin öğle aralarında temel insani ihtiyaçlarını dönüşümlü olmak koşuluyla karşılayabilecekleri ve nöbet ücretlerini de tam olarak almaları gerektiği açıklamasına yer verilmiştir.

..... Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü işleminde söz edilen ve davaya konu teşkil eden Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün "Nöbet eylemi" konulu, 09/11/2018 tarih ve E.21408288 sayılı yazısında; ilgili mevzuat çerçevesinde, üyesi bulundukları sendikanın almış olduğu karar doğrultusunda tam gün eğitim yapılan okullarda, nöbet görevini tam gün yerine getirmesi gerekirken, öğle arası zaman diliminde nöbet tutmama eylemine katılarak, nöbet görevini fiilen yerine getirmeyen öğretmenlerin, bu eyleminin yasalara aykırı bir tutum olduğu, nöbetle ilgili ders ücretinin tahakkuk ettirilmeyerek, idari yönden gerekli yasal işlemin yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Bunun üzerine davacı tarafından, Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün "Nöbet görevi" konulu, 08/01/2019 tarih ve E.526822 sayılı işlemi ile dayanağı olduğu ileri sürülen Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün "Nöbet eylemi" konulu, 09/11/2018 tarih ve E.21408288 sayılı işleminin iptali ve yoksun kalınan parasal hakların yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bu dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT :

Anayasa'nın "Sendika kurma hakkı" başlıklı 51. maddesinde; "Çalışanlar ve işverenler, üyelerinin çalışma ilişkilerinde, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten serbestçe çekilme haklarına sahiptir. Hiç kimse bir sendikaya üye olmaya ya da üyelikten ayrılmaya zorlanamaz...", 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Sendika kurma" başlıklı 22. maddesinde de; "Devlet memurları, Anayasada ve özel kanununda belirtilen hükümler uyarınca sendikalar ve üst kuruluşlar kurabilir ve bunlara üye olabilirler." hükümlerine yer verilmiştir.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde; bu Kanun'un amacının, kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve

T.C.
DANIŞTAY
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2019/1358
Karar No : 2022/3179

mesleki hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi için oluşturdukları sendika ve konfederasyonların kuruluşu, organları, yetkileri ve faaliyetleri ile sendika ve konfederasyonlarda görev alacak kamu görevlilerinin hak ve sorumluluklarını belirlemek ve toplu sözleşme yapılmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu, "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinin (f) bendinde; sendikanın, kamu görevlilerinin ortak ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşları ifade ettiği, "Sendika üyelerinin ve yöneticilerinin güvencesi" başlıklı 18. maddesinin 1. fıkrasında ise; kamu görevlilerinin, iş saatleri dışında veya işverenin izni ile iş saatleri içinde sendika veya konfederasyonların bu Kanunda belirtilen faaliyetlerine katılmalarından dolayı farklı bir işleme tabi tutulamayacakları ve görevlerine son verilemeyecekleri hükme bağlanmıştır.

Öte yandan, Anayasa'nın "Milletlerarası andlaşmaları uygun bulma" başlıklı 90. maddesinin son fıkrasında; "Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır." düzenlemesi yer almaktadır.

Bu bağlamda, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin "Dernek kurma ve toplantı özgürlüğü" başlıklı 11. maddesinde; herkesin asayiş bozmayan toplantılar yapmak, dernek kurmak, ayrıca çıkarlarını korumak için başkalarıyla birlikte sendikalar kurmak ve sendikalara katılmak haklarına sahip olduğu, bu hakların kullanılmasının, demokratik toplumda zorunlu tedbirler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, kamu emniyetinin korunması, kamu düzeninin sağlanması ve suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amaçlarıyla ve ancak yasayla sınırlandırılabilceği, bu maddenin, bu hakların kullanılmasında silahlı kuvvetler, kolluk mensupları veya devletin idare mekanizmasında görevli olanlar hakkında meşru sınırlamalar konmasına engel olmadığı belirtilmiştir.

Yine Sendika Özgürlüğüne ve Örgütlenme Hakkının Korunmasına İlişkin 87 sayılı ILO Sözleşmesi'nin (I) Nolu Bölümünün 3. maddesinde; çalışanların ve işverenlerin örgütlerinin, tüzük ve iç yönetmeliklerini düzenlemek, temsilcilerini serbestçe seçmek, yönetim ve etkinliklerini düzenlemek ve iş programlarını belirlemek hakkına sahip olduğu, kamu makamlarının, bu hakkı sınırlayacak veya bu hakkın yasaya uygun şekilde kullanılmasına engel olacak nitelikte her türlü müdahaleden sakınmaları gerektiği, 8. maddesinde; çalışanlar ve işverenlerle bunlara ait örgütlerin, bu Sözleşme ile kendilerine tanınmış olan hakları kullanmada, diğer kişiler veya örgütlenmiş topluluklar gibi yasalara uymak zorunda oldukları, yasaların, bu sözleşme ile öngörülen güvencelere zarar verecek şekilde uygulanamayacağı, Kamu Hizmetinde Örgütlenme Hakkının Korunması ve İstihdam Koşullarının Belirlenmesi Yöntemlerine İlişkin 151 Nolu Sözleşmenin (I) Nolu Bölümünün 3. maddesinde; bu

T.C.
DANIŞTAY
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2019/1358
Karar No : 2022/3179

sözleşmenin uygulanması bakımından "Kamu Görevlileri Örgütü" deyiminin, oluşumu ne olursa olsun amacının, kamu görevlilerinin çıkarlarını savunmak ve geliştirmek olan herhangi bir örgüt anlamına geleceği, (II) Nolu Bölümünün 4. maddesinde; kamu görevlilerinin, çalıştırılmaları konusunda sendikalaşma özgürlüğüne halel getirecek her türlü ayrımcılığa karşı yeterli korumadan yararlanacakları, böyle bir korumanın, kamu görevlisini, bir kamu görevlileri örgütüne üyeliği veya böyle bir örgütün normal faaliyetlerine katılması nedenleriyle işten çıkarmak veya ona zarar vermek şeklindeki amaca yönelik tasarrufa karşı uygulanacağı düzenlemelerine yer verilmiştir.

Davaya konu uyuşmazlık kapsamında, 25/08/2017 tarih ve 30165 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2018 ve 2019 Yıllarını Kapsayan 4. Dönem Toplu Sözleşme'nin, hizmet kollarına yönelik mali ve sosyal hakların düzenlendiği 3. kısmının, "eğitim, öğretim ve bilim hizmet koluna ilişkin toplu sözleşme" başlıklı 2. bölümünün, örgün eğitim kurumlarında ek ders ücretinin düzenlendiği 21. maddesinde; örgün eğitim kurumlarında (mesleki eğitim merkezleri dahil) ders yılı süresi içinde eğitim ve öğretimin fiilen yapıldığı normal çalışma günleri için ilgili mevzuatına göre kendilerine nöbet görevi verilen ve bu görevi de fiilen yerine getiren müdür yardımcılar ile öğretmenlere haftada 3 saati geçmemek üzere ek ders ücreti ödeneceği kararlaştırılmıştır.

07/09/2013 tarih ve 28758 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği'nin öğretmenlerin görevleri ve sorumluluklarının düzenlendiği 86. maddesinin dördüncü fıkrasının (ö) bendinde; okul yönetimince belirlenip kendisine verilen nöbet görevini yerine getireceği, öğretmenlere nöbet görevi verilmesinin esaslarının düzenlendiği 91. maddesinin birinci fıkrasında; öğretmenlerin, nöbet görevini nöbet çizelgesine göre yerine getirecekleri, ikinci fıkrasının (e) bendinde; nöbetlerde uyulması gereken esasların öğretmenler kurulunda görüşüleceği ve okul yönetimince öğretmenlere yazılı olarak duyurulacağı, 26/07/2014 tarih ve 29072 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nin "Müdür yardımcısı ve öğretmenlerin nöbet görevi" başlıklı 44. maddesinin dördüncü fıkrasında; ilköğretim kurumlarında, okulun, bina ve tesisleri ile öğrenci mevcudu, yatılı, gündüzlü, normal veya ikili eğitim yapma gibi durumları göz önünde bulundurularak okul müdürlüğüne düzenlenen nöbet çizelgesine göre öğretmenlerin normal eğitim yapan kurumlarda gün süresince, ikili eğitim yapılan okullarda ise kendi devresinde nöbet tutacakları, sekizinci fıkrasında; nöbet görevinin, ilk ders başlamadan 30 dakika önce başlayacağı, son ders bitiminden 30 dakika sonra sona ereceği, ancak bu sürenin, okulun özelliğine göre öğretmenler kurulu kararıyla 15 dakikadan az olmamak kaydıyla kısaltılabileceği, dokuzuncu fıkrasında; nöbet görevine özürsüz olarak gelmeyen öğretmen hakkında, derse özürsüz olarak gelmeyen öğretmen gibi işlem yapılacağı belirtilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Yukarıda yer verilen mevzuatın birlikte değerlendirilmesinden; işçi ve memur ayrımı yapılmaksızın tüm çalışanların sendika kurma ve sendikaya üye olma hakkının anayasal güvenceye bağlandığı, ayrıca bu kapsamda uluslararası sözleşme metinleriyle de sendikal hakkın korunması yönünde düzenlemeler getirildiği, kamu görevlilerinin ortak, ekonomik, sosyal ve mesleki hak ve menfaatlerinin korunması ve geliştirilmesi amacıyla kurulan sendikaların, bu amaç doğrultusunda sendikal eylem kararı alabileceklerinin kabul edildiği görülmektedir.

Bu kapsamda, sendikal hakkın, demokratik toplumun temeli olan örgütlenme özgürlüğünün bir parçası niteliğinde olduğu açık olup, örgütlenme özgürlüğü, bireylere bir araya gelerek topluluk halinde siyasal, kültürel, sosyal ve ekonomik amaçlarını gerçekleştirmelerine imkân sağlamaktadır.

Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün "Nöbet görevi" konulu, 26/12/2018 tarih ve E.25010345 sayılı yazısında; eğitim kurumlarında görevli öğretmen ve müdür yardımcılardan nöbet görevi yürütenlerin, bu görevleri sırasında temel insani ihtiyaçlarını karşılamak durumunda oldukları, dolayısıyla bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla nöbet görevine verilen araların bu görevin tam olarak yerine getirilmediği sonucunu doğurmayacağı, bu çerçevede, nöbet görevinin, ilgili mevzuatında öngörüldüğü şekilde yerine getirilmesinin sağlanması, nöbet görevinin, bu görevi yerine getiren öğretmen ve müdür yardımcılarının, temel insani ihtiyaçlarının dikkate alınarak düzenlenmesi ve özellikle öğle arası dinlenme ve yemek ihtiyacı göz önünde bulundurularak, bu sürelerde nöbet görevinin, dönüşümlü olarak yapılmasına imkan tanınması, nöbet görevine verilen araların, nöbet görevinin fiilen ve tam olarak yerine getirilmemesi anlamına gelmeyeceğinden, nöbet görevi için öngörülen ek ders ücretinin tam olarak ödenmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının, üyesi olduğu sendikanın aldığı karar doğrultusunda, öğle tatilinde temel gereksinimlerini karşılayabilmeleri için makul bir süre verilinceye kadar nöbet tutmama eylemine katıldığı, bu karar uyarınca nöbet hizmetinde bir aksama olmaması için bağlı olduğu okul müdürlüğüne dilekçe verilerek, nöbet görevinin yerine getirilmediği, ancak idare tarafından, üyesi bulundukları sendikanın aldığı karar doğrultusunda, tam gün eğitim yapılan okullarda, nöbet görevini tam gün yerine getirmesi gerekirken, öğle arası zaman diliminde nöbet tutmama eylemine katılarak, nöbet görevini fiilen yerine getirmeyen öğretmenlerin bu eylemi, yasalara aykırı bir tutum olarak değerlendirilip, ilgili ders ücretinin tahakkuk ettirilmediği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; davacının, üyesi olduğu sendikanın yetkili kurulunca alınan karara uyarak, sendikal eyleme destek vermek amacıyla öğle tatillerinde nöbet tutmama eylemine katılmasının, örgütlenme özgürlüğü kapsamında bulunduğu, dolayısıyla yasalara aykırı bir tutum olarak değerlendirilemeyeceği açık olduğundan ve temel insani ihtiyaçlar için nöbet görevine ara verilmesi, nöbet görevinin fiilen yerine getirilmemesi anlamına gelmeyeceğinden, yalnızca öğle nöbeti tutulmamasına rağmen fiilen yerine getirilen diğer nöbetler nedeniyle de

T.C.
DANIŞTAY
ONİKİNCİ DAİRE
Esas No : 2019/1358
Karar No : 2022/3179

ücret ödenmeyecek şekilde hiç nöbet ücreti tahakkuk ettirilmemesini öngören işlemlerde hukuka uygunluk görülmemiştir.

Öte yandan; hukuka aykırılığı saptanan işlemler nedeniyle, davacının tuttuğu nöbet saatlerine göre belirlenecek nöbet ücretlerinin Anayasa'nın 125. maddesi uyarınca davalı idarelerce tazmini gerekmektedir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün "Nöbet eylemi" konulu, 09/11/2018 tarih ve E.21408288 sayılı işleminin **İPTALİNE**,

2. Bu düzenlemeye dayanılarak tesis edilen Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'nün "Nöbet görevi" konulu, 08/01/2019 tarih ve E.526822 sayılı işleminin **İPTALİNE**, davacının yoksun kaldığı parasal haklarının başvuru tarihi olan 26/12/2018 tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte **ÖDENMESİNE**,

3. Ayrıntısı aşağıda gösterilen toplam 459,40-TL yargılama giderinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine,

4. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca takdir edilen 4.500,00-TL vekâlet ücretinin davalı idarelerden alınarak davacıya verilmesine,

5. Posta giderleri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra istemi halinde davacıya iadesine,

6. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 31/05/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Mahmut	Gürsel	Oğuz	Erhan	Zuhal
DOĞAN	MEKİK	YAĞLICI	ÇAKAN	ÖZTAŞ

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvurma Harcı	: 68,20 TL
Karar Harcı	: 92,50 TL
YD Harcı	: 73,10 TL
Vekâlet Harcı	: 6,40 TL
Posta Gideri	: 219,20 TL
TOPLAM	: 459,40 TL